

NATIONALGEOGRAPHIC.COM.TR | FİYATI 6 YTL | SUBAT 2008

NATIONAL GEOGRAPHIC

TURKIYE

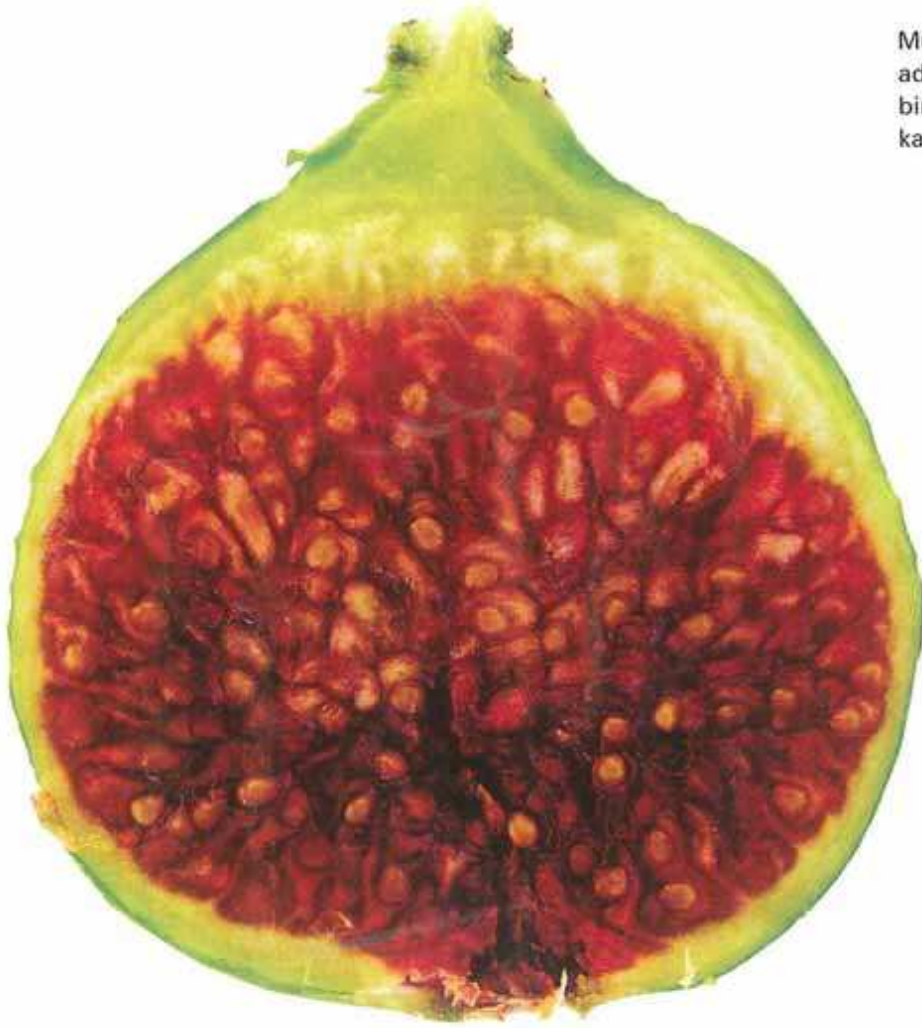
Siyah Firavunların SUDAN PİRAMİTLERİ YENİDEN TARİH YAZIYOR

Ülkesi

Meksika'nın Güney Sınırı • Filipin Kartalı • Basınun İzinde • İstanbul Suyolları

112757 82

ISSN 1302-8464
9 771302 846009

Muğla'daki 97 farklı adla anılan incirlerden biri de Yalıkavak'taki karayaprak inciri.

Miras Meyveler Tilkikovan armut, hırsızalmaz kavun, köpekkaldıran incir, paşa narı... Meyve adlarındaki bu çeşitliliğin kültüre ve biyoçeşitliliğe etkisini merak eden beş kadın, Meyve Mirası Çalışma Grubu'nu kurdu ve 2006'dan bu yana sadece Muğla'da 28 meyve türüne ait 400'den fazla yerel meyve adı saptadı. Armut 106 çeşit ile, incir 97 çeşit ile, üzüm 69 çeşit ile ve badem 55 çeşit ile en fazla ad verilen meyveler arasında.

Meyve mirası araştırması, çevresel bozulma gibi nedenlere bağlı olarak giderek kaybolan yerel meyve çeşitlerinin gelecek kuşaklara aktarılması için yapılan çalışmanın ilk adımı. Proje kapsamında Muğla'daki yerel meyvelerin özellikleri, ağaç sayıları, öyküleri, kullanıldığı alanlar ve özelliklerine ilişkin bir veri tabanı hazırlanacak. Osmanlı mutfak tarihi araştırmacısı Mary Işın, Esin Işın, etnobotanikçi Dr. Füsün Ertuğ, Datça'da bir etnobotanik projesi yürüten Elisabeth Tüzün ve mikrobiyolog Prof. Neşe Bilgin'in katılımıyla, ANG Vakfı ve GEF Küçük Destek Programı'nın (SGP) desteğiyle gerçekleştirilen proje ile yöredeki öğrencilerin bu mirasın farkına varması için eğitim çalışmaları da yapılacak. Aynı çeşitlere, farklı köylerde farklı adlar verilebildiği için toplanan örnekler genetik açıdan da incelenecek.

Araştırmacı Esin Işın, "Her meyvenin bir hikâyesi var" diyor. "Hamıtlı eriğe, hamken de tatlı olduğu için bu ad verilmiş. Hırsızalmaz kavununu ise tadı güzel, ama görüntüsü kötü olduğu için kimsenin çalmadığı anlatılıyor." —Oya Ayman

MEYVE ÇEŞİTLİLİĞİ NEDEN AZALİYOR?

- **Tarımsal biyolojik** çeşitlikte ve gen kaynaklarının azalmasında başlıca nedenler nüfus artışı, kentleşme, çevresel bozulma ve küreselleşme.
- **Yerli meyve** çeşitlerinin yerini yabancı çeşitlerin alması.
- **Üreticilerin** çok ürün elde etme ve satış kaygısı.
- **Genç köy** nüfusunun giderek azalması.
- **Tüketicinin tek tip** meyve alımına alıştırmış olması, lezzet yerine görünüşün öne çıkarılması.